

SvD

Valets huvudmotståndare möts på söndag. President Lula sa Dilvas kandidat Dilma Rousseff (till vänster) och socialdemokratiska partiets José Serra (till höger). I tv-duellerna har de anklagat varandra för lögn och... [Läs mer](#)
Foto: ANDRE PENNER/AP OCH MAGNUS HJALMARSON NEIDEMAN

Föreg. Visar bild
Nästa

Dags för final i brasiliansk valryssare

Publicerad: 29 oktober 2010, 08.27. Senast ändrad: 29 oktober 2010, 08.46

Rousseff eller Serra? På söndag väljer Brasilien ny president efter den folkkäre Lula da Silva. Dilma Rousseff, hans handplockade "kronprinsessa", kan bli landets första kvinnliga president. Både hon och hennes motståndare José Serra lovar att fortsätta i Lulas fotspår och lyfta ännu fler ur fattigdomen.

Fembarnsmamman Ducelene Costa tänker rösta på José Serra – "för att han såg till att vi fick billig medicin".

– Och jag behöver sådan medicin till min dotter som har en hjärnskada, förklarar den 38-åriga Costa, som bor i Maré, en jättelik slumstad med 120000 invånare i norra Rio. Den är helt kontrollerad av "traficantes", beväpnade knarkgäng som krigar inbördes och med polisen – när de någon gång vågar sig hit.

När Serra var hälsovårdsminister för tio år sedan trotsade han de globala läkemedelsjättarna för att Brasilien själv skulle kunna producera vissa läkemedel billigare, bland annat aidsmedicin. Därför lägger Ducelene Costa nu sin röst på Serra, som företräder det socialdemokratiska partiet PSDB.

Men hon har också president Lula – i Brasilien räcker det ofta med förnamnet – att tacka för mycket; varje månad får hon 150 reais (drygt 600 kronor) i "Bolsa Familia", ett familjebidrag som Lula lät införa 2003. Här i Maré är det många som får detta kontantbidrag; och över tolv miljoner fattiga familjer i hela landet. Men för att få pengarna måste hon skicka sina barn till skolan och på hälsokontroll och få dem vaccinerade.

Under Lula, Brasiliens förste arbetarpresident, har mer än 20 miljoner brasilianare lyfts upp ur fattigdom – tack vare Bolsa Familia och andra bidrag, men framför allt genom fler ordentliga jobb och höjda minimilöner (se nedan).

Ducelene Costa kan inte jobba; hennes handikappade dotter Sara – ett bibliskt namn, påpekar hon – kräver all hennes vakna tid. Men hennes make, han har arbete.

– Annars skulle vi inte klara oss, säger hon. Åttio procent av pengarna går till mat. Vi är sju personer som ska äta, då blir det inte mycket över.

Snart blir hon farmor, berättar hon; deras 17-årige son ska få barn. Men abort har aldrig varit ett alternativ; hon är troende katolik. Annars tillhör de flesta i Rios fattigkvarter, "favelas", de nya, protestantiska kyrkorna, som SvD skrev om i tisdags, främst pingströrelsen. Deras pastorer är också emot abort, även om de har en mer liberal syn på preventivmedel och familjeplanering.

Just abort och religion har oväntat seglat upp som stora frågor efter den första omgången i presidentvalet den 3 oktober. Då pekade prognoserna på en stor och snabb seger för Arbetarpartiets (PT) Dilma Rousseff – som surfar på Lulas rekordpopularitet; åtta av tio brasilianare tycker att han gör ett bra jobb. Därför kom det som en överraskning att hon inte lyckades få över 50 procent av rösterna. I så fall hade det inte blivit någon andra omgång.

Men via internet, sociala medier och predikstolar spreds snabbt rykten och uppmaningar att inte rösta på "Dilma" för att hon var för fri abort och partnerskap för homosexuella. Man påminde också om hennes vänsterradikala förflutna; hon var gerillamedlem under militärdiktaturen (1964–85). "Inte ens Gud kan förhindra att jag blir vald till president", var ett citat som tillskrevs Rousseff och som upprörde många troende.

Dessutom briserade en korruptionsskandal strax före valet: Rousseffs efterträdare som Lulas stabschef – presidentens högra hand – tvingades avgå, misstänkt för mutaffärer. Detta bidrog också till att Dilmans promenadseger uteblev – till Lulas stora förtret; det tog två dagar innan han kommenterade valutgången.

Dessa händelser bidrog – enligt analytikerna – till att Lulas förra miljöminister Marina Silva, kandidat för Det gröna partiet, fick hela 19 procent av rösterna. Hon är en troende pingstvän och anses som mer principfast och etisk i en erkänt korrupt brasiliansk politik. Sedan dess har Rousseff och Serra slagits om de 20 miljoner väljare som röstade på "Marina". Bägge har nu blivit väldigt religiösa och tar bestämt avstånd från abort – trots att bägge vet att över en miljon illegala aborter utförs varje år och att 300 kvinnor dör och 200000 hamnar på sjukhus i sviterna.

Marina Silva har förklarat sig neutral och råder sina väljare att själva bestämma vem de ska rösta på.

Men efter att ha sett de senaste tv-duellerna Dilma–Serra – med ömsesidiga anklagelser om lögn, falskspel och korruption – är hon besviken:

– Bägge förlorar den möjlighet som en andra valomgång ger: att vidga diskussionen till de frågor som är viktiga för Brasilien. Människor är trötta på konfrontation.

Och hon beklagar att hennes hjärtefrågor, miljö och hållbar ekonomisk utveckling, inte har plockats upp av de två kandidaterna.

HÅKAN FORSBERG

08-13 57 79

hakan.forsberg@svd.se

[Fler artiklar](#)

Fortfarande stora klyftor i samhället trots skillnaderna minskar i rekordfart

Minimilönerna i Brasilien har fördubblats – i reala termer – på tio år. Samtidigt har ojämlikheten – där Brasilien är ”världsledande” – minskat med stora steg.

Under åren 2003–09 har drygt 20 miljoner brasilianare tagit sig över fattigdomstrecket, samtidigt som drygt 35 miljoner har kommit upp i medelklassen. Brasilien har 194 miljoner invånare.

Under årets första nio månader har drygt två miljoner nya jobb, formella anställningar, skapats.

–Så ekonomin går på högvarv. Men det är ju ett valår, så jag tror inte att den skulle klara ett dopningstest, säger Marcelo Neri (bilden), som leder socialekonomisk forskning på Fundação Getulio Vargas i Rio.

Familjebidraget står för cirka 17 procent av denna minskning av inkomstskillnaderna, lika mycket som socialförsäkringssystemet. Två tredjedelar beror på ökade inkomster av arbete.

De tio procent fattigaste i Brasilien ökade sina per capita-inkomster med 7 procent per år i reala termer (inflationen borträknad). Och de rikaste tio procenten med bara 1,5 procent.

– Så de fattiga ökar sina inkomster som om de bodde i Kina. Och de rikaste som om de bodde i en stagnerande ekonomi.

Klassklyftorna minskar alltså i Brasilien, i en rekordtakt. Men ändå skulle det, med den takten, ta 30 år innan Brasilien har nått samma nivå som USA, ”som inte är något särskilt jämlikt land”, påpekar Marcelo Neri.